

ת"פ 13643/03/19 - מדינת ישראל - פמ"ד נגד סיאף בן עמאר סלמי

בית משפט השלום בבאר שבע

י"ד אייר תשפ"ב
15 מאי 2022

ת"פ 13643-03-19 מדינת ישראל נ' סלמי
תיק חיצוני: 242113/2016

לפני	כב' השופט רון סולקין
המאשימה	מדינת ישראל - פמ"ד
	ע"י ב"כ מתמחה רותם אביטן
נגד	סיאף בן עמאר סלמי
הנאשם	ע"י ב"כ עו"ד שחאדה אבו מדיעם

גזר דין

כתב האישום והשתלשלות הדין

הנאשם שלפני נותן את הדין בגין העבירות כדלקמן:

- נסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, בניגוד לסעיף 415 רישא, ביחד עם סעיף 25 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977;
- התחזות כאדם אחר, לפי סעיף 441 רישא לאותו חוק.

בהתאם לעובדות כתב האישום, במועד שאינו ידוע למאשימה, קשר הנאשם עם אחר, כי ייגש במקומו לבחינה פסיכומטרית של המרכז הארצי לבחינות והערכה באוניברסיטת בן-גוריון ויצג עצמו בשמו של הנאשם ובפרטיו, וזאת בכדי שהאחר, יקבל ציון גבוה בבחינה הפסיכומטרית - ציון שלא עלה בידי הנאשם להשיג בכוחות עצמו.

בהמשך לקשר הנ"ל ולשם קידומו, בתאריך 01.04.2015, במועד ובמקום הבחינה, התחזה אחר לנאשם, בכך שהציג תעודת זהות על שמו של הנאשם, והשתתף בבחינה במקום הנאשם.

במענה לכתב האישום, כפרה ההגנה בעבירות וטענה, כי הנאשם הוא זה שנבחן בשתי הבחינות - הן בבחינה המקורית, נושא כתב האישום והן בבחינה המשווה, שנערכה בעקבות החשד שהתעורר כלפיו.

לאחר שמיעת ההוכחות והגשת סיכומי הצדדים - הורשע הנאשם בדין. ראו הכרעת הדין מיום 01.06.22.

לבקשת ההגנה ובהסכמת התביעה, הופנה הנאשם לגורמי ההערכה המקצועיים - שירות המבחן למבוגרים והממונה על עבודות השירות בשב"ס.

לאחר קבלת התסקיר וחוות הדעת, טענו הצדדים לעונש, ומכאן - גזר דין זה.

ראיות לעונש

התביעה לא הגישה ראיות לענין העונש.

ההגנה הגישה, לענין העונש, אסופת תעודות של הנאשם (נ/3).

הערכת שירות המבחן למבוגרים

בענינו של הנאשם הוגש תסקיר המפרט את נסיבותיו האישיות, כבן 32, נשוי, אב לשלושה ילדים קטינים, מתגורר ברהט ועובד בעסק המשפחתי בתפקיד נהג משאית.

הנאשם סיים 12 שנות לימוד כולל תעודת בגרות מלאה, היה בעל הישגים לימודיים טובים וללא בעיות משמעת והתנהגות.

לאחר סיום לימודיו התיכונים, החל הנאשם לימודי תואר ראשון בתחום ההנדסה הרפואית במכללת אשקלון, סיים קורס חובשים, וסיים קורס טכנאי דמים במרפאת טרם בירושלים. בסיום לימודיו, נישא והחל לעבוד בתפקיד אח בבית החולים סורוקה, למשך כ-6 שנים.

לדבריו, סיים עבודתו בבית החולים, כיוון שהתקשה לעבוד במשמרות ולסייע בבית בגידול ילדיו.

מזה כ-4 שנים, עובד כנהג משאית בעסק של משפחתו.

בנוסף, הביע שאיפתו ללמוד משפטים ולעבוד כעורך דין לעניני תעבורה.

הנאשם שלל שימוש בחומרים ממכרים, סמים ואלכוהול.

הנאשם מסר, כי התואר הראשון שלמד, התבסס על ציוני הבגרויות ולא היה צורך בבחינה פסיכומטרית.

לדבריו, ניגש לבחינה הפסיכומטרית לצורך השלמת לימודי סיעוד, ופעמיים קיבל ציון שאינו מספק.

לדבריו, גם לבחינה השלישית הוא ניגש, למרות מה שנקבע בהכרעת הדין. לטענתו, יצרו עמו קשר לאחר הבחינה וביקשו ממנו לעבור בחינה חוזרת בירושלים, ושם נמסר לו, כי כתב היד בבחינות אינו זהה ואינו שייך לאותו אדם.

הנאשם הכחיש, שעבר העבירות, ולדבריו ניהל הוכחות כדי להוכיח את חפותו, אך הורשע בכל זאת.

לדבריו, הוא אדם נורמטיבי, בעל שאיפות ומטרות לעתיד, הקדיש חייו ללמידה; עשיה; תעסוקה; התפתחות אישית והקמת תא משפחתי. הוא אינו תופס עצמו כבעל מאפיינים של מרמה ושלל נזקקות טיפולית כלשהי.

שירות המבחן למבוגרים התרשם מהנאשם כאדם אשר הציב לעצמו ציפיות גבוהות, ונראה, כי לתדמיתו החיצונית חשיבות גדולה בחייו.

שירות המבחן התרשם, כי הנאשם גילה יכולת טובה להסתגלות ולהתמדה במישורי חייו השונים ומקדם את עצמו, כפי שבא לידי ביטוי בתפקודו הלימודי, התעסוקתי והמשפחתי.

שירות המבחן התרשם, כי הנאשם הינו אדם בעל שאיפות ומטרות נורמטיביות לעתיד.

שירות המבחן התרשם, כי ההליך המשפטי מהווה גורם מרתיע עבור הנאשם.

שירות המבחן התרשם מפער בין הצגתו את עצמו בתפיסה חיובית ומתפקדת אל מול העבירות המיוחסות לו.

שירות המבחן הבהיר לנאשם, כי לנוכח הכחשתו את העבירות, חרף הרשעתו בדין, לא ניתן יהיה לגבש עמדה עונשית בעניינו. הנאשם הבין זאת ועמד על הכחשתו.

לאור האמור, הודיע שירות המבחן, כי אין בידו לגבש המלצה עונשית.

חוות דעת הממונה על עבודות השירות בשב"ס

הנאשם נמצא מתאים לריצוי עונש במאסר בדרך של עבודות שירות.

טענות הצדדים

התביעה הגישה טיעוניה לענין העונש בכתב (ת/10), והשלימה אותן על פה.

התביעה טענה, כי הנאשם פגע בערכים המוגנים של שלטון החוק והסדר החברתי; פגיעה באמון הציבור ברשויות המדינה; פגיעה בעקרון השוויון; טוהר המידות; הגנה על תקינות הליכי מיון; מניעת הטעיית המוסד החינוכי ופגיעה במנגנוני הפיקוח שלהם באופן שעלול להוביל להכשרת מועמדים לא ראויים.

התביעה טענה, כי הנאשם פעל במטרה לרמות את המרכז האקדמי לבחינות והערכה, ללא כל מורא מהחוק.

התביעה טענה, כי הנאשם פעל בעורמה, תחכום ותעוזה ותכנן מעשיו מבעוד מועד.

התביעה ציינה, כי בנקל עלולים היו מעשי הנאשם שלא להיחשף, ואז היה מפלס דרכו ללימודים בדרכים שאינן חוקיות, על חשבון מקומם של אחרים המנסים להתקבל לאותו מסלול ביושר, על בסיס מאמץ והישגים לימודיים.

התביעה טענה, כי לאור כפירת הנאשם באשמה, אין הוא זכאי להתחשבות.

התביעה הפנתה לתסקיר שירות המבחן למבוגרים וטענה, כי הנאשם לא ערך תהליך של בחינה עצמית וביקורתית, והמשיך להכחיש את מעשיו, על כן, אין שירות המבחן בא בהמלצה כלשהי.

התביעה טענה, כי על בית המשפט להרתיע היחיד והרבים מפני עבירות דומות, אשר הפכו למכת מדינה.

התביעה עתרה למתחם ענישה הנע בין מספר חודשי מאסר בפועל, אשר יכול שירוצו בדרך של עבודות שירות במקרים המתאימים, ועד 12 חודשי מאסר.

התביעה ביקשה למקם עונשו של הנאשם בחלקו האמצעי של מתחם הענישה, לצד מאסר מותנה ארוך וקנס.

ההגנה הדגישה נסיבותיו האישיות של הנאשם - בחור צעיר, נשוי, אב לשלושה, אשר דואג לפרנסת משפחתו ולילדיו.

ההגנה עמדה על חלוף הזמן מאז נעברו העבירות, במהלכו לא נפתחו נגד הנאשם תיקים נוספים.

ההגנה טענה, כי הנאשם אדם נורמטיבי אשר מעד באופן חד פעמי.

ההגנה טענה, כי הנאשם לא רצה לגרום נזק אלא להתקדם בלימודיו, וגם אם המרמה הייתה מצליחה, ככל הנראה היה נושר מלימודיו, לכן הנזק לא משמעותי.

ההגנה טענה, כי הענישה אליה עתרה התביעה אינה מידתית.

ההגנה טענה, כי לאור נתוניו האישיים של הנאשם, אילו היה מודה באשמה, ניתן היה לבחון שאלת הרשעתו בדיון.

ההגנה טענה, כי אין להעניש הנאשם על כך שמימש זכותו לנהל את ההליך עד תום.

ההגנה הפנתה לתסקיר שירות המבחן, ממנו עולה, כי ההליך המשפטי מהווה הרתעה עבור הנאשם וטענה, שאין צורך להטיל ענישה מוחשית ומרתיעה.

ההגנה ביקשה לשקול ביטול הרשעת הנאשם בדיון, או לחילופין, להסתפק בעונש צופה פני עתיד בלבד.

בדברו האחרון של הנאשם מסר, כי הוא מבקש להתחשב בו ובעתידו והוא לא רוצה שתירשם לחובתו הרשעה. עוד הוסיף, כי הוא רוצה לתרום לסביבה.

דיון והכרעה

מעשיו של הנאשם חמורים.

עבירות מסוג זה עלולות להביא לפגיעה באמון הציבור בתואר הבחינות במוסדות האקדמיים ומכאן גם - בערכם של תעודות ותארים הניתנים באותם מקומות.

פעילותם של מוסדות חינוכיים ואקדמיים מבוססים, פעמים רבות, על אמון בתלמידים ואין די תעצומות ותשומות על מנת

לבחון האותנטיות של כל מסמך או תעודה המוצגים בעת רישום לבחינה או ללימודים כלשהם.

בית המשפט אינו מקבל טענת ההגנה, כי לא נגרם נזק ממעשים אלו. קרבנותיהם של עבירות מסוג זה - הם "שקופים", שכן המדובר בתלמידים פוטנציאליים, שייתכן שלא התקבלו ללימודים, או ייכשלו בבחינות (שהציון בהם יחסי) בשל המרמה מטעם תלמידים אחרים. את מפח הנפש ואת בכיים של תלמידים אלה, הספונים בביתם, לעתים בבושה ובמפח נפש - לא ישמעו הצדדים, אך בית המשפט נדרש להיות קשוב גם אליו.

בשנים האחרונות, מגיעים לפתחם של בתי המשפט, חדשות לבקרים, מקרים של נסיונות לעבור במרמה מבחנים מסוגים שונים.

במקרה דנן, מדובר במעשה מתוכנן היטב ומתוחכם.

הנאשם, אשר ניסה בעבר להיבחן בבחינה הפסיכומטרית, וכאשר לא צלח את הבחינה בציון הרצוי לו, גמלה בלבו ההחלטה, כי כל האמצעים כשרים לשם השגת המטרה.

הנאשם חבר לאחר, מסר לו את התעודה המזהה שלו, זאת, על מנת שהאחר יתחזה לנאשם ויבחן במקומו בבחינה הפסיכומטרית, כך שהנאשם יקבל ציון גבוה מזה אליו הצליח להגיע בכוחות עצמו.

מדובר בעבירות מתוחכמות ומתוכננות היטב, אשר קל לבצען, במרבית הפעמים לא נתפסים והנזק רב.

להלן, תובא פסיקה, בעבירות דומות, לצורך בחינת מתחם העונש ההולם:

ת"פ 50167-09-19 **מדינת ישראל נ' אבו מדיעם** - הנאשם הודה והורשע, במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של ניסיון קבלת דבר במרמה. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, לאחר שנכשל הנאשם בבחינת הנהיגה העיונית (תיאוריה), מספר פעמים, סיכם עם אחר, כי אותו אחר ואנשים נוספים, יסייעו לנאשם לעבור הבחינה במרמה תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים. מותב זה קבע מתחם ענישה הנע בין ארבעה חודשי מאסר בפועל, אשר יכול שירוצו בדרך של עבודות שירות, ועד 12 חודשי מאסר בפועל וגזר על הנאשם 4 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות; מאסר על תנאי; קנס בסך 12,000 ₪; חילוט האמצעים ששימשו לעבור העבירה.

ת"פ 16821-08-19 **מדינת ישראל נ' אבו מדיגם** - הנאשם הודה והורשע בעבירה של קבלת דבר במרמה. על פי עובדות כתב האישום סיכם הנאשם עם אחר, כי אותו אחר ואנשים נוספים, יסייעו לנאשם לעבור הבחינה במרמה תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים. בית המשפט קבע מתחם ענישה הנע בין מספר חודשי מאסר בפועל, אשר יכול שירוצו בדרך של עבודות שירות, ועד 12 חודשי מאסר בפועל וגזר על הנאשם 4 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות; מאסר על תנאי; קנס בסך 1,000 ₪.

ע"פ 72265/06 **מדינת ישראל נ' נסאר** (פורסם במאגרים) - נגד המשיב הוגש כתב אישום, לפיו, חבר לאחר

במטרה שהאחר יתחזה אליו בבחינה הפסיכומטרית ויקבל ציון גבוה יותר מזה שקיבל המשיב, בפעמים בהן ניגש בעצמו לבחינה. לאור הפער בציונים, הוזמן המשיב לבחינה חוזרת, ושוב קיבל ציון נמוך משמעותית. בית משפט השלום נמנע מהרשעת הנאשם והטיל עליו צו שירות לתועלת הציבור בהיקף 300 שעות. המאשימה ערערה על אי הרשעת הנאשם, ובית המשפט המחוזי קיבל ערעורה, תוך שציין: "לצערינו, הזדמן לנו לדון בתיקים דומים, פעמים רבות, כפי שעולה גם מהפסיקה שהגישה המדינה, הכוללת, בין היתר, מספר פסקי דין של מותב זה במלואו או בחלקו".

ההגנה הפנתה לענינה של היבא עואד (ת"פ 56923-05-19 **מדינת ישראל נ' עואד** [פורסם במאגרים]) וטענה, כי מדובר במקרה חמור יותר מהמקרה דנן, בו הסתפק בית המשפט בענישה צופה פני עתיד. אכן, המעשים כשלעצמם, מצויים ברף חומרה גבוה יותר. עם זאת, הנאשמת הביעה חרטה עמוקה על מעשיה, נטלה אחריות, עברה הליך טיפולי ממושך, תסקיר שירות המבחן שהוגש בענינה בא בהמלצה טיפולית ואף הומלץ לבטל הרשעתה בדיון (הגם שבית המשפט לא קיבל המלצה זו) ובית משפט התרשם מנסיבות אישיות אשר מצדיקות ענישה מקלה. ערעורה של הנאשמת על גזר דינה - נדחה (ע"פ 43400-01-22 **עואד נ' מדינת ישראל** (לא פורסם)).

בית המשפט עיין בפסיקה אליה הפנו הצדדים, ואולם, מדיניות הענישה הנוהגת היא רק שיקול אחד שעל בית המשפט לקחת בחשבון בעת קביעת מתחם הענישה, ואין הוא כבול לענישה הנוהגת בלבד.

לנוכח התפשטות התופעה, כפי שפורט לעיל, ראוי היה לקבוע מתחם ענישה, שיחייב עונש מאסר בפועל בין כתלי בית האסורים, לתקופה ארוכה יותר מזו אליה עתרה התביעה, אשר יהיה בה משום הרתעה ליחיד ולרבים מלעבור עבירות דומות. ברם, בית המשפט אינו משים עצמו קטיגור ובמקרה דנן - לא יורה על מתחם גבוה מזה אשר התבקש על ידי התביעה הכללית, ויעמידו בין מספר חודשי מאסר בפועל, אשר יכול שירוצו בדרך של עבודות שירות, ועד לשנת מאסר בפועל.

קביעת הענישה הספציפית בתוך המתחם

הנאשם עבר עבירות חמורות ואינו מביע חרטה עליהן או נוטל אחריות, גם לאחר שהורשע בדיון. כמובן, זו זכותו, אך הנאשם אינו זכאי להקלות להן זכאי מי שנוטל אחריות ומפנים חומרת מעשיו.

לאור אי נטילת האחריות מצדו של הנאשם, אין שירות המבחן בא בהמלצה כלשהי בענינו.

אף מטעוני ההגנה, עולה עמדה ממזערת של המעשים.

כמובן, עצם הכחשת המעשים על ידי הנאשם, לא תבוא כנסיבה לחובתו. ברם, התנהגותו של הנאשם בכל הנוגע

להתחזות בבחינה, לרבות העובדה, כי לא נרתע מלהתייצב לבחינה החוזרת; נסיונותיו למסור פרטים כוזבים בנוגע לפרטים שונים, לרבות למכשיר הטלפון בו השתמש - כל אלה מצביעים על תעוזה של ממש ועל העדר מורא מן הדין.

בית המשפט אינו מוצא, כי במקרה דנן יש מקום לעצם הדיון בשאלת ביטול הרשעת הנאשם בדין, כאשר הנאשם לא הודה באשמה ואין אף המלצה שכזו מאת גורם ההערכה המוסמך. מכל מקום, כפי שקבע בית המשפט במקרים דומים, במקרים שענינם מעשי מרמה מתוכננים ומתוחכמים, לא תבוטל ההרשעה.

עם זאת, בית המשפט ייקח בחשבון העובדה, כי הנאשם נעדר הרשעות קודמות, ואין אינדיקציה, כי הסתבך שוב עם החוק לאחר אירועי כתב האישום.

עוד ייקח בית המשפט בחשבון את חלוף הזמן, כ-7 שנים מאז נעברו העבירות, מתוך קרוב לארבע שנים עד להגשת האישום. אמנם, התארכות ההליך, הן בחקירה והן בבית המשפט, מקורה היה, בין היתר, בהתנהגות הנאשם ובבחירות שערך, אך בכל זאת, לחלוף הזמן יש משקל מסוים, ובגינו, תינתן הנמכה מסוימת בעונש שיוטל במסגרת המתחם, ולו מבחינה זו, שיש בו כדי להעיד, כי מאז שעבר העבירות בהן הורשע הנאשם, אין עדות על הסתבכויות נוספות שלו עם החוק.

הנאשם צעיר יחסית, נשוי, אב לילדים.

בית המשפט התרשם, בין היתר מתוך המוצגים, שהוגשו מטעם ההגנה במסגרת פרשת העונש, כי הנאשם בעל שאיפות, ופועל כדי לפתח עצמו מבחינה השכלתית ותעסוקתית.

התרשמות בית המשפט וכן שירות המבחן מהכשל הערכי אצל הנאשם ומהתעוזה, שנלוותה למעשיו; כמו גם העדר כל הפנמה של הפסול במעשיו - מצדיקה היתה השתת ענישה במרכז המתחם, אך לאור חלוף הזמן, מוצא בית המשפט למקם עונשו של הנאשם בשליש התחתון של המתחם, אם גם לא ברף התחתון ממש.

עוד מוצא בית המשפט להשית עונש מאסר מותנה וקנס. אשר לקנס, לא הוצגו נתונים על קושי כלכלי כלשהו אצל הנאשם, אשר מתפרנס מעסק משפחתי בתחום הרכב הכבד. עצם העבירות; התשומות שהושקעו בחקירתן המורכבת של העבירות במקרה דנן (כולל הצורך בחוות דעת מומחים); וכן העובדה, כי בסופו של דבר, כוונת העבירות לצורך הסמכת הנאשם במעמד גבוה יותר כאח בעל תואר אקדמי (כך מסר לשירות המבחן), ומכאן גם - לקבלת שכר גבוה יותר, הכל על חשבון הקופה הציבורית - מצדיקות, ואף מחייבות, השתת עיצום כספי משמעותי.

סיכום

לאחר שבית המשפט עיין בטענות התביעה בכתב בכתב ושמע טענות הצדדים על פה; עיין בתסקיר שירות המבחן למבוגרים; עיין בחוות דעת הממונה על עבודות השירות בשב"ס; עיין בראיות לעונש; ושמע דברו האחרון של הנאשם; גוזר על הנאשם את העונשים כדלקמן:

א. 6 חודשים מאסר בפועל. בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות השירות בשב"ס, ירצה הנאשם המאסר בדרך של עבודות שירות, בעיריית אופקים, הרצל 40, אופקים, 5 ימים בשבוע, שעות העבודה - בהתאם לממונים עליו במקום. על הנאשם להתייצב, ביום 13.06.22, שעה 08:00, במשרד הממונה על עבודות השירות במחוז דרום בשב"ס, ומשם ימשיך לריצוי העבודות בהתאם להנחיות שיקבל. הנאשם מזהר, כי אי התייצבות לריצוי עבודות השירות; אי שמיעה להוראות הממונים עליו במשרד הממונה על עבודות השירות או במקום ריצוי עבודות השירות; אי שיתוף פעולה עם משרד הממונה על עבודות השירות בכל ענין שהוא, לרבות מסירת בדיקות - עלול להביא להפקעה מנהלית של צו ריצוי המאסר בדרך של עבודות שירות, על כל המשתמע מכך;

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר, והתנאי - שלא יעבור עבירה בניגוד לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, פרק י"א, סימנים ו' - ז', שהיא מסוג פשע;

ג. 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר, והתנאי - שלא יעבור עבירה בניגוד לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, פרק י"א, סימן ו' - ז', שהיא מסוג עוון;

ד. קנס בסך ₪ 18,000 או 150 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-18 שיעורים רצופים ושווים, החל מיום 15.06.22 ובכל 15 לחודש העוקב. לא יועבר אחד התשלומים במועד, תועמד היתרה לפירעון מדי.

עותק גזר הדין יועבר לשירות המבחן למבוגרים ולממונה על עבודות השירות בשב"ס.

הודעה זכות הערעור.

ניתנה היום, י"ד אייר תשפ"ב, 15 מאי 2022, במעמד הצדדים.